

Töötamine venitab tudengipõlve pikale

Ülikoolide lõpuaktuste piduliku vaigust kipub viimastel kevadel häirima lõpetajate mobiiltelefonide tirin, kooli ukseesist ummistavad nende ametiautod.

Forekspanga Lõuna-Eesti kontori teller Katrin õpib Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas kolmandal kursusel. Tema töögraafik on juhtkonnaga kokkuleppel selline, et nädalas tuleb keskmiselt 34–35 töötundi. Selle kõrvalt saab Katrin käia talle olulistes loengutes, seminarides ja praktikumides ning teha ära kontrolltööd.

Lõpetaja telleriks ei hakka

Katrin ütleb, et töötab osalt sellepärast, et mitte vanematelt raha küsida ning osalt selleks, et eriala praktilist poolt tundma õppida. "Parem on alustada tellerina kolmandal kursusel kui pärast ülikooli lõpetamist," peab Katrin oma tööd ka esimeseks sammuks karjääriredelil.

Tüdruk lisab, et tema kursusekaaslastest töötavad paljud ning arvatavasti saavad mitmed endale eeloleval suvel hea koha. Lihtsaks maakleriks või müügiagendiks kolmanda kursuse majandustudeng Katrini hinnangul enam ei hakka. Tema kursusekaaslaste seas on üksikud tõusnud ka firma tegevdirektoriks. "Väga hea töökoht põhjendaks ka mõne ülikooliaasta vahelejätmist," leiab Katrin. "Õpingute lõpetamist aga mitte mingil juhul."

Õppimise kõrvalt töötamist ei pea Katrin üldiselt siiski kõige õigemaks. Kuid majandusteaduskonna töökorraldus võimaldab tänu paljudele trükistena välja antud loengumaterjalidele praegu nii teha ja tudengile on see igal juhul kasulik.

Annad sõrme, läheb terve käsi

Eesti Kõrgema Kommertsikooli edustuse esimehe, üliõpilase Herty Tammo sõnul töötab praegu enamik selle erakooli tudengitest. Samas maksab oma õppemaksu ise vaid ligi 10 protsenti. "Enamik õppekulude eest tasuvad vanemad. Tööl käiakse vaid taskuraha teenimas," väidab Tammo.

Tema hinnangul läheb paljudel töötaval tudengitel õppeedukus alla. Mõned töösse sukeldunud tudengid

Eesti Kõrgema Kommertsikooli majandustudeng ja edustuse esimees Herty Tammo on seotud küll oma perekonna firmaga, kuid ei pea õigeks, et üliõpilased õpingute kõrvalt täiskohaga töötavad.

RAIGO PAJULA

peavad võtma akadeemilise või vahevahel poole loengu pealt tööle ruttama. "Algul antakse tööle vaid sõrm, kuid peagi läheb juba terve käsi. Teiste noorte pärast on lahem ka tudengielu," hindab Tammo.

Tammo sõnul said noored veel kolm-neli aastat tagasi otse koolipingist juhtivatele kohtadele, sest ühiskond vajas tollal uute teadmistega tööjõudu. "Praegu satub tudeng tippkohale vaid siis, kui on üliandekas. Enamasti tehakse kooli kõrvalt tööd, mis kätte juhtub," teab Tammo.

Herty Tammo töötab ka ise kooli kõrvalt. Ta on perefirma juhatuse nõukogu esimees. "See töö on paindlik ega võta kogu mu koolivälisest aega. Pealegi tuleb vanemaid aidata. Mujale täiskohaga ametisse minna siiski ei tasu. Töö ei jookse kusagile, seda jõuab pärast korralikult omandatud haridust elu

jooksul veel küllalt teha," soovib Tammo.

Tallinna Bakalaureuse Erakooli lõpukursuse tudengitest töötab enamik erialasel ametikohal. Õppeprorektor Kiira Kivinurga sõnul on tööle asunud ka paljud esimese-teise kursuse tudengid. "Meie koolil on kindlad loengupäevad ja tudengitel tuleb teha palju iseseisvat tööd. Nii on neil kergem kooli kõrvalt töötada," leiab Kivimurm. Tema tähelepanekut mööda oskavad just töötavad tudengid eakaaslastest enam oma aega planeerida.

Venitajad kulutavad maksumaksja raha

Tartu Ülikooli õppeprorektor Teet Seene leiab, et statsionaarse õppe kõrvalt töötamine saab siiski kasulik olla ainult tudengile endale. Maksumaks-

ja ei peaks seda heaks kiitma, sest töötavate üliõpilaste suur osakaal muudab lõppkokkuvõttes ülikoolihariduse kallimaks.

Seene selgitusel jaguneb ülikooliõpe kogu maailmas täis- ja osajaga õppeks. Täisajaga õpe on ainus võimalus lõpetada ülikool lühima võimaliku ajaga. Tudengi karjääri huvides on saada kraad kätte nii noorelt kui võimalik.

Osaaja-tudeng omandab lõppkokkuvõttes sama hariduse, kuid töö kõrvalt õppides ei lõpeta ta ülikooli mitte nelja, vaid näiteks viie või kuue aastaga.

Seene selgitusel koostavad ülikoolid täis- ja osajaga tudengeile täiesti erinevad õppekavad. "Päeval auditoriumis, õhtul tantsima, laulma, pilli mängima või trenni ja siis raamatukokku või arvutiklassi. Hommikul kella

4–5 ajal mõneks tunniks magama ja siis jälle loengusse," kirjeldab õppeprorektor täisajaga tudengi päevaplaani. Ta lisab, et vahepeal jääb parasjagu aega ka baarist läbi astuda ja muretu tudengielu rõõme maitsta.

Kui tudeng on päeval pangas tööl, ei ole ta samal ajal loengus, nendib Seene. Et aga keskmise inimese töövõime piirdub umbes 40 tunniga nädalas, venib päevaõppe tudengite õpiaeg tihti pikemaks kui neli aastat. Ülikoolile tähendab see ebarentaablit tööd, maksumaksjale aga raha kulutamist ilmaaegu.

"Neile, kes õpivad töö kõrvalt, on teised meetodid," kinnitab Seene. "Ülikool annab neile samad teadmised, kuid teisiti, pannes põhirõhu tudengi iseseisvale tööle."

ANU JÕESAAR
MALLE PAJULA